

робота сприяє емоційному, інтелектуальному, духовному та естетичному розвитку особистості, формуванню творчих здібностей.

Таким чином, аналіз наукових досліджень з проблеми вдосконалення фізкультурно-оздоровчої роботи показує відсутність комплексного підходу до розробки інноваційних підходів та сучасних технологій організації системи фізичного виховання в навчальних установах. У зв'язку з цим у подальших дослідженнях представляється актуальним і необхідним проведення всебічного вивчення проблеми формування основ здорового способу життя студентів, сучасних напрямків та тенденцій фізкультурно-оздоровчої роботи у процесі фізичного виховання, визначення шляхів їх вдосконалення.

Література

1. Булич Э. Г. Здоровье человека / Э. Г. Булич, И. В. Мурахов. – К.: Олимп. л-ра, 2003. – 424 с.
2. Круцевич Т. Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания / Т. Ю. Круцевич. – К.: Олимп. л-ра, 1999. – 232 с.
3. Москаленко Н. Педагогічні інновації у фізичному вихованні / Н. Москаленко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2009. – № 1. – С. 19–22.
4. Соколова Н. И. Технология мониторинга и управления здоровьем населения / Н.И. Соколова. – Донецк, 2005. – 64 с.

Стаття надійшла до редакції 5.03.2015

УДК 261.5

Дзера М. М., к.іст. н., проф., доктор філософії ©

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького, Львів, Україна*

Пасічний Р. Я., ст.викладач, grasicznyu@gmail.com

Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Стаття присвячена аналізу проблеми соціального захисту населення в умовах суспільної трансформації та ролі УГКЦ в житті сучасної України, її впливу на суспільство та економічні перетворення. Проаналізувавши сучасний стан України, автори приходять до висновку, що наше посттоталітарне суспільство охоплене важкою недугою, як в економічному, так і в моральному плані. Українське суспільство, яке має незалежну державу і визнає себе демократичним, в якому мають діяти принципи гуманізму, справедливості та взаємоповаги, повинне втілювати їх у життя, внаслідок чого буде подолано стереотип негативного ставлення до Церкви та визнано її інституцією з особливим місцем у державі.

Ключові слова: *посткомуністична трансформація, Українська Греко-Католицька Церква, незалежна держава, суспільство, соціальний захист, посттоталітарне суспільство, соціально-економічний розвиток, реформи, соціальна політика.*

УДК 261.5

Дзера М. М., к.ист. н., проф.*Львовский национальный университет ветеринарной медицины
и биотехнологий имени С. З. Гжицького, Украина***Пасичный Р. Я.**, ст. препод.*Национальный университет «Львовская политехника», Львов, Украина*

УКРАИНСКАЯ ГРЕКО-КАТОЛИЧЕСКАЯ ЦЕРКВА И ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ УКРАИНСКОГО ОБЩЕСТВА

Статья посвящена анализу проблемы социальной защиты населения в условиях общественной трансформации и роли УГКЦ в жизни современной Украины, ее влияния на общество и экономические преобразования. Проанализировав современное состояние Украины, автор приходит к выводу, что наше посттоталитарное общество охвачено тяжелым недугом, как в экономическом, так и в моральном плане. Украинское общество, которое имеет независимое государство и признает себя демократическим, в котором должны действовать принципы гуманизма, справедливости и взаимоуважения, должно воплощать их в жизнь, в результате чего будет преодолен стереотип негативного отношения к Церкви и признан ее институтом с особым местом в государстве.

Ключевые слова: *посткоммунистическая трансформация, Украинская Греко-Католическая Церковь, независимое государство, общество, социальная защита, посттоталитарное общество, социально-экономическое развитие, реформы, социальная политика.*

UDC 261.5

Dzera M. M., Ph.D., Professor*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
named after S.Z.Gzhytskyj***Pasichnyy R. Y.** Senior Lecturer rpasichnyy@gmail.com*National University «Lviv Polytechnic», Lviv, Ukraine*

UKRAINIAN GREEK CATHOLIC CHURCH AND PROBLEMS OF SOCIAL PROTECTION OF POPULATION UNDER TRANSFORMATION OF UKRAINIAN SOCIETY

In the article problems of social protection of the population are analyzed during postcommunist transformation and role UGCC in lives of modern Ukraine, her influence on a society and economic transformations. The author approves, that the modern society experiences crisis economic and moral. The Ukrainian society what to be considered democratic, should introduce principles of humanism and validity as investigation will get rid of a stereotype of a uncooperative altitude to the Church.

Key words: *post-communist transformation, Ukrainian Greek Catholic Church, an independent state, society, social protection, post-totalitarian society, socio-economic development, reform social policy.*

Релігія, впливаючи на свідомість громадян, здатна істотно втручатись у життя країни, тому проблема релігійного чинника в соціальному житті України є актуальною та заслуговує на детальне дослідження. Дослідники О. Гринів, Ю. Терещенко, О. Шуба у своїх працях визначають місце і роль Церкви та релігії

житті українського суспільства. Маючи на меті дослідити роль УГКЦ у вирішенні проблеми соціального захисту населення в умовах суспільної трансформації, поставимо перед собою ряд завдань, таких як, визначення місця і ролі релігії у політичному житті, взаємовпливу релігії та політики та їхньої співпраці при вирішенні актуальних соціальних проблем. Об'єктом дослідження будуть виступати влада та УГКЦ як релігійна інституція, а предметом їх взаємозв'язки.

Історичні уроки існування тоталітарних режимів допомогли людям усвідомити та оцінити гідність і неповторність людини як особистості, яка думає, мріє і бажає бути щасливою. Власне, прагнення щастя спонукало людство в цілому до певних дій реалізації цієї мети. Помилковим підходом на шляху до цієї мети й став тоталітаризм, який: «характеризується диктаторським методом управління, де державний лад здійснює абсолютний контроль над усіма сферами суспільного життя, а також повним одержавленням суспільства, надмірною партизацією держави, відсутністю політичної демократії, політичним та ідеологічним контролем за поведінкою всіх членів суспільства, відсутністю офіційного вираження опозиції, жорстким адміністративним контролем за використанням фінансових, матеріальних і людських ресурсів суспільства, уніфікацією культурно-ідеологічного виробництва та споживання, стандартизацією індивідів, насильницьким конформізмом і формалізацією дисципліни» [3, с. 359].

Після краху комуністичної системи колишня тоталітарна імперія розпалась на окремі суверенні держави, які розпочали процес самоствердження у світовому співтоваристві. Україна, як і інші посттоталітарні держави, прямуючи до демократії шляхом перетворень, постала перед складними проблемами, спричиненими негативними наслідками комуністичної системи. В силу певних історичних обставин українське суспільство є дуже багатогранним і неоднорідним. Це породжує різне бачення українським суспільством подальшого шляху становлення нашої держави, що порушує розвиток у перехідному періоді, спричиняючи нерозуміння багатьох процесів, які відбуваються в державі.

Тепер Україна стоїть перед вибором, який є вирішальним для її подальшого існування: йти шляхом цивілізованих країн чи повертатися до комуністичного тоталітаризму. Дуже важливо, щоб українське суспільство, яке має незалежну державу і визнає себе демократичним, в якому мають діяти принципи гуманізму, справедливості та взаємоповаги, перейшло до втілення цих принципів у життя, щоб вони не залишались лише гаслами на папері.

В умовах посттоталітарного суспільства та переходу до демократії потреби людей, як фізичні, так і духовні, різко зростають. За умови не задоволення фізичних потреб (потреби в їжі, житлі тощо) духовні потреби, – такі як свобода релігійних переконань, потреба самовираження, навчання тощо, – людина переважно не вважає для себе пріоритетними. Підтвердженням цього є сьогодення ситуація в державі, яка змушує людей вирішувати болючі проблеми забезпечення саме фізичних потреб.

На тлі фактично повної відсутності дійових бюджетних установ, соціальної допомоги та охорони здоров'я важливим чинником для найбідніших прошарків населення залишається Церква, яка покликана стати фактором оновлення життя суспільства. Перешкодою на цьому шляху стала відсутність досконалого законодавства щодо Церкви, тому відсутня елементарна правова база для її існування та функціонування. Створюється враження, що для політичних сил, яким вдалося здобути перемогу у виборчих змаганнях, реалізація релігійної політики пов'язана насамперед з намаганням здобути електоральну підтримку більшості

виборців. Здійснюючи в регіонах подібну політику, влада змушена надавати перевагу і підтримувати ті чи інші конфесії. Необхідно врахувати й той факт, що в Україні чітко централізована вертикаль виконавчої влади, місцеві органи суворо підпорядковані центру. Тому прихильне ставлення до одних і ігнорування інших конфесій з боку місцевих чиновників не може бути виявом особистих симпатій чи антипатій: це державна політика, спрямована на підтримку в регіонах тих конфесій, які мають найбільший вплив на місцеве населення.

Тривале перебування України в стані глибокої економічної кризи спровокувало поширення серед населення ідеології економічної приреченості в найрізноманітніших її проявах. Більшість віруючих неспроможна зрозуміти причини нинішніх економічних і соціальних проблем, а це веде до втрати віри у можливість їх вирішення. Деформується процес усвідомлення людьми того очевидного факту, що саме від кожного з нас залежить, коли ми станемо на шляху до добробуту. Найважливішим із загальнонаціональних процесів у соціально-економічному розвитку є процес формування окремого макросоціуму на національній основі – повнокровного українського суспільства з його специфічною соціальною структурою та активними громадянами в тому числі.

Реформи, що забезпечують перехід від тоталітарного минулого до ринкової економіки, повинні супроводжуватися підтримкою громадськості. В даний час вона відсутня, оскільки існує ряд труднощів, пов'язаних з проведенням реформ:

- Опір бюрократії. Реформи загрожують втратою робочих місць і статусу багатьом колишнім членам компартії та бюрократам. У багатьох випадках ці особи зберегли владні позиції та престиж і хочуть втриматися у цьому становищі й надалі;

- Праця громадян. Очевидно, що ефективне виробництво є одним із чинників поліпшення економічного та соціального становища в Україні. Однак деякі західні експерти вважають, що багато громадян у пострадянському просторі набули негативних трудових звичок та особистих рис, які долаються дуже повільно: 1) уникання відповідальності; 2) опір інноваціям та змінам; 3) надання переваги кількості, а не якості продукції, праця в повільному й неквапливому темпі; 4) підвищення на посаді завдяки особистим зв'язкам і партійній приналежності, а не завдяки рівневі своєї кваліфікації та продуктивності в роботі; 5) ігнорування в силу цих причин рівня професійної кваліфікації працівника.

Віруючі УГКЦ фактично перебувають у стані очікування того, що хтось повинен вирішити їхні проблеми – держава, громада, Церква, добродійні товариства чи громадські організації, але не вони самі. Тому коли заходить мова про те, що в Україні рівень державного соціального забезпечення невідповідає європейським стандартам, то слід врахувати, що в будь-якій розвиненій країні Європи та світу держава не утримує своїх громадян, а лише створює їм умови для успішного покращення рівня життя.

Україна знаходиться на етапі становлення громадянського суспільства, про яке століттями мріяли кращі представники нашого народу. Процес його становлення часто свідомо гальмується окремими політичними силами, як всередині країни, так і поза її межами. В цих умовах на допомогу може прийти досвід Церкви в вирішенні соціально-економічних питань. Майже в кожному навчальному документі Церкви проголошується, що в суспільно-господарських процесах існує нероздільна єдність між релігійними, моральними й соціальними критеріями та принципами. Намагання їх розділити може загрожувати

катастрофічними наслідками для людської спільноти, як у моральній, так і у матеріальній сферах.

Вказана ідея набуває актуальності для нашого народу, особливо молоді. Виховані атеїстичним тоталітарним режимом, вони легко підпадають під вплив культури смерті, яка проявляється у численних кримінальних злочинах, у культурі грубої фізичної сили, у бажанні наживи та в сексуальній розбещеності.

Особливо боляче говорити, що жертвами жорстокого переходу від централізованої планової економіки до економіки ринкової стали люди літнього віку, які втратили все, що нажили своєю чесною працею, а також ті, що з незалежних від них причин не можуть заробити собі на пожиття.

Руйнування попередньої системи господарювання і відсутність механізмів регулювання ринкових відносин привнесли в економіку хаос і криміналізацію, а це у свою чергу, призвело до падіння життєвого рівня мільйонів людей. Внаслідок цього у суспільстві виникла нездорова соціальна напруга.

В цій невтішній ситуації нам усім, а особливо тим, від кого залежить життєвий рівень людей, слід прислухатися до голосу Церкви, який вона завжди підносила в обороні гідності й соціальної захищеності дітей, інвалідів, хворих та літніх людей. «Слід, отже, щоб стало людині доступне все те, що потрібно їй для справді людського життя, як харчування, одяг, помешкання, право на вільний вибір життєвого стану, на закладання сім'ї, на виховання, на працю, на добре ім'я, на пошану, на відповідну інформацію, на поступування за правильними засадами свого сумління, на захищення приватного життя і на слухну свободу також у справах релігійних» [4].

Керівництву Української держави у сфері економічного, соціального та морально-культурного життя не слід у своїй діяльності ігнорувати напрацювання які пропонує Церква. Розробляючи обґрунтовану концепцію економічного розвитку держави, слід враховувати ті моральні засади, які проголошує Церква, адже вони визначають орієнтири життєдіяльності кожної людини. Очевидно, щоб позбутися радянської ментальності, потрібно побудувати новий суспільний лад, де буде пошановуватися право людини на участь у політичному житті, свободу переконань, право на задоволення життєвих потреб, на працю й на приватну власність. Саме ці вимоги лежать в основі соціальної політики УГКЦ.

Економіка нашої держави, а це очевидний факт, працює для задоволення потреб окремих осіб та груп, тоді як Церква акцентує увагу на спільне благо, на солідарність між людьми. Матеріальні блага призначені однаково для всіх - вчить нас Церква. Ми всі переконані в необхідності побудови нового соціального ладу, позбавленого наслідків тоталітарного минулого, нетерпимості до тих, що думають по-іншому. Церква зокрема, наголошує, що: «Цей лад треба... ґрунтувати на правді, будувати на справедливості, оживляти любов'ю; в свободі треба ж знаходити щораз більше гуманну рівновагу. А для виконання цього необхідно провести обнову умів і широкі суспільні переміни» [2, с. 12]. Спосіб життя християн, якщо вони справді є такими, також впливає сам по собі на земний добробут. Тому якщо взагалі людське суспільство й буде оздоровлене, то оздоровить його тільки повернення до християнського життя і християнських основ.

Церква керується правилами віри, християнської релігії, за своєю суттю, є гуманістичною, тому що головною її заповіддю є заповідь любові: «Люби ближнього, як самого себе» [6, с. 134]. Але потрібно зазначити, що зараз цей принцип любові майже відсутній у нашому суспільстві. Реальна картина набагато менш приваблива. Соціальна незахищеність громадян, спричинена невмілою, (а

може, і фальшивою) економічною політикою, приводить до збагачення невеликого прошарку суспільства на тлі загального зубожіння. Таке незавидне становище лицемірно використовується потужною лівою опозицією, яка своїми популістськими заявами баламутить людей, що вже втратили все, і, виїжджаючи на їхніх почуттях, гальмує процеси реформ, піддаючи країну і людей ще більшим випробуванням і поневірянням, які викликають у людей обурення та образу. Всі ці негативні явища пов'язані не лише з комуністичною опозицією, а й з відсутністю політиків, які мали б керуватись християнськими чеснотами та цінностями.

Саме політик із такою настановою переконаного християнина, перейнятий любов'ю та співчуттям до людей, зможе задіяти закон любові до ближнього, який дозволить кожному спрямовувати свою працю на покращення соціального захисту та оздоровлення економіки. Потрібно стерти бруд атеїстичної ідеології, для того щоб люди в цілому нашому суспільстві могли перемогти згубне себелюбство й подолати моральну кризу.

Неможливо заперечити той факт, що нашому суспільству бракує національної свідомості, яка забита комплексом національної меншовартості, набутим завдяки нашим сусідам. Усі ці проблеми спричинюють нестабільність і процес поступового розпаду суспільства, який може зупинити, за моїм переконанням, християнська Церква. «Якщо Церква буде поставлена над тими, що мають владу, і тими, що їм підпорядковані, тоді вона надасть більше ваги політичній владі через те, що розкриває інше розуміння справедливості – відмінне від розуміння «рівнялівки» (яке було за комунізмом), і відносить його до проекту, який лежить поза межами політики, хоча й не відкидає деяких політичних елементів» [1, с. 32].

Розглядаючи вищезазначені проблеми нашого посттоталітарного суспільства, можемо сказати, що хоча соціальна доктрина Церкви стосується лише сукупності вчень та настанов [5, с. 13], власне християнський соціальний підхід є дуже актуальним і потрібним для вирішення проблем економічного й політичного життя, бо для вирішення чисто людських соціальних проблем лише економічного зростання недостатньо. «Якщо суспільство не ставить жодної іншої мети, крім отримання зовнішніх переваг і благ, здатних забезпечити більше задоволення в цьому житті; якщо воно хизується тим, що не залишає місця для Бога в управлінні державою, і жодним чином не рахується з моральними законами, – то воно несе повну відповідальність за відхилення від свого завдання, а також від наказів природного закону. Тоді воно більш схоже на штучну карикатуру на справжнє суспільство, ніж на людську спільноту і громадянське суспільство» [1, с. 48].

Звідси можемо зробити висновок, що матеріальне добро як самоціль недостатнє для вирішення багатьох соціальних питань. Оскільки «прогрес благоустрою одночасно яскраво визначає духовний занепад», цей занепад відбувається через руйнацію християнських інституцій і традицій, що врешті призводить до деградації суспільства в цілому [1, с. 48].

Література

1. «Історія релігії в Україні» у 10-ти т. Т. 4. Католицизм (2001). За ред. П. Яроцького. – Київ: Світ знань. – 148 с.
2. Лев XIII енцикліка «*Regum novarum*» (1994). Львів: Свічадо, 12.
3. Московичи С. Машина, творящая богів (1998). Москва: КСП+, 359.
4. Павло VI енцикліка «*Gaudium et spes*» (1996). Львів: Свічадо.
5. Ратцінгер Й. Осягнення екуменізму. Журнал Сопричастя (1996). Львів: Свічадо, 13.

6. Суяк Е. Життя – дорога і шанс розвитку. Колегія (1995). Львів: Свічадо, 134.

7. «Україна-2014: суспільно-політичний конфлікт і Церква. Позиції релігійних діячів, експертів, громадян». Центр ім. Разумкова. Київ: матеріали соціологічних досліджень.

Стаття надійшла до редакції 11.03.2015

УДК 796.03

Ковтун А. А., асистент, **Ковбан О. Л.**, старший викладач,
Василів О. В., старший викладач, **Сопіла Ю. М.**, асистент ©
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С. З. Гжицького, Львів, Україна

ГРЕБЛЯ – ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гребля як засіб пересування людей на водних просторах відома із найдавніших часів. Човни – один з перших винаходів людства, що випередив винахід колеса. Як засіб пересування по воді байдарки і каное вірою і правдою служили людству з незабутніх часів – байдарки як ескімоські човни-каяки, а каное – індійські пироги. Лише на початку ХХ століття люди використовували своєрідну форму цих човнів з одним веслом для розвитку нового виду гребного спорту. Так в Європі виникли човни нового типу – з'явилися байдарки з веслом, який мав два гвинти, і каное з веслом, який мав один гвинт. Академічну греблю на спеціальних гребних судах почали культивувати в Англії на початку ХVІІІ в.

Ключові слова: гребля, човни, байдарки, каное, весло, гребний спорт, академічна гребля, гребні суда, рухова діяльність, сила, витривалість, рівновага, кровоток.

УДК 796.03

Ковтун А. А., асистент, **Ковбан А. Л.**, старший преподаватель,
Васильов О. В., старший преподаватель, **Сопіла Ю. Н.**, асистент
Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий
имени С.З.Гжицкого, г. Львов, Украина

ГРЕБЛЯ – КАК ОСОБЫЙ ВИД ДВИГАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Гребля как средство передвижения людей на водных пространствах, известна с древнейших времен. Лодки – одно из первых изобретений человечества, опередившее изобретение колеса. Как средство передвижения по воде байдарки и каное верой и правдой служили человечеству с незабываемых времен – байдарки как эскимосские лодки-каяки, а каное - индейские пироги. Лишь в начале ХХ века люди использовали своеобразную форму этих лодок с одним веслом для развития нового вида гребного спорта. Так в Европе возникли лодки нового типа – появились байдарки с веслом, которое имело два винта, и каное с веслом, которое имело один винт. Академическую греблю на специальных гребных судах начали культивировать в Англии в начале ХVІІІ в. В России издавна была популярна гребля на уключенных лодках различных типов. Родоначальник гребного спорта в России – речной яхт-клуб Санкт-Петербурга, который стал проводить соревнования на байдарках, шлюпках, народных судах и приобретенных академических судах.